

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL SUDA

PREDMET MIRJANA MARIĆ protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 9849/15)

PRESUDA

Članak 6. stavak 1. (građanski aspekt) • Razumni rok • Nerazumna duljina postupka

Članak 13. (+ članak 6.) • Nepostojanje djelotvornog pravnog sredstva u predmetima koji se odnose na duljinu postupka („pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka” uvedeno Zakonom o sudovima iz 2013. i ustavna tužba)

STRASBOURG

30. srpnja 2020.

KONAČNA

30/10/2020

Ova presuda postala je konačna pod okolnostima navedenima u članku 44. stavku 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Mirjana Marić protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

Krzysztof Wojtyczek, *predsjednik*,

Ksenija Turković,

Aleš Pejchal,

Pauliine Koskelo,

Tim Eicke,

Jovan Ilievski,

Raffaele Sabato, *suci*,

i Abel Campos, *tajnik Odjela*,

uzimajući u obzir:

zahtjev (br. 9849/15) protiv Republike Hrvatske koji je hrvatska državljanka gđa Mirjana Marić („podnositeljica zahtjeva”) podnijela Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”) dana 19. veljače 2015. godine;

odluku da se Vlada Republike Hrvatske („Vlada”) obavijesti o prigovorima o duljini postupka i nedjelotvornosti pravnih sredstava u tom pogledu te da se ostatak zahtjeva proglasi nedopuštenim;

očitovanja stranaka;

nakon vijećanja zatvorenog za javnost održanog 16. lipnja 2020. godine, donosi sljedeću presudu koja je usvojena na navedeni datum:

UVOD

1. Predmet se odnosi na djelotvornost domaćih pravnih sredstava za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku uvedenog Zakonom o sudovima iz 2013.

ČINJENICE

2. Podnositeljica zahtjeva rođena je 1951. godine i živi u Zagrebu. Zastupao ju je g. Z. Novaković, odvjetnik iz Zagreba.

3. Vladu Republike Hrvatske („Vlada”) zastupala je njezina zastupnica, gđa. Š. Stažnik.

4. Činjenično stanje predmeta, kako su ga iznijele stranke, može se sažeti kako slijedi.

I. GLAVNI POSTUPAK

5. Dana 31. listopada 2007. godine podnositeljica zahtjeva podnijela je Općinskom građanskom sudu u Zagrebu tužbu protiv Grada Zagreba i komunalnog društva Z.H. radi naknade štete za ozljede zadobivene 2005. godine u prometnoj nesreći do koje je došlo zbog poledice na cesti koja nije bila zaštićena od nastanka poledice (tj. nije bila posipana sol).

Dana 17. siječnja 2008. godine društvo C.O. uključilo se u postupak kao umješac na strani tuženikâ.

6. Dana 21. siječnja 2008. godine podnositeljica zahtjeva zatražila je od suda da pozove dva svjedoka i odredi prometno-tehničko vještačenje.

7. Na ročištu održanom 24. lipnja 2008. godine sud je odredio da se pribavi izvješće državne meteorološke službe o vremenskim uvjetima na dan nesreće. Izvješće je zaprimljeno 3. listopada 2008. godine.

8. Na ročištu održanom 22. rujna 2008. godine sud je saslušao podnositeljicu zahtjeva. Dva svjedoka nisu pristupila na ročište.

9. Od 8. prosinca 2008. do 25. siječnja 2011. godine sud je zakazao osam ročišta. Jedno je ročište odgođeno zbog bolesti suca kojem je dodijeljen predmet, dok je šest ročišta odgođeno jer dva svjedoka nisu uredno pozvana ili nisu pristupila na ročište. Dana 5. lipnja 2009. godine sudac je izrekao novčanu kaznu tim svjedocima i naložio policiji da ih dovede na sud. Nakon toga održano je još samo jedno ročište, 14. listopada 2010. godine, na kojem je sud saslušao trećeg svjedoka, čije je saslušanje u međuvremenu predložila podnositeljica zahtjeva.

10. Jedan od dva odsutna svjedoka naknadno je saslušan na ročištu održanom 22. veljače 2011. godine. Dana 5. ožujka 2014. godine podnositeljica zahtjeva naposljetku je povukla svoj zahtjev za pozivanje preostalih svjedoka, koji su, čini se, bili odsutni iz zdravstvenih razloga.

11. Dana 1. lipnja 2011. godine sud je odredio prometno-tehničko vještačenje. Dana 7. lipnja 2011. godine vještak je dostavio svoj nalaz i mišljenje i saslušan je na ročištu održanom 8. prosinca 2011. godine.

12. Na ročištu održanom 19. travnja 2012. godine sud je odredio izradu zajedničkog mišljenja tima medicinskih vještaka kako bi se procijenila nematerijalna šteta koju je pretrpjela podnositeljica zahtjeva. Vještaci su svoj nalaz i mišljenje dostavili 21. rujna 2012. godine, a sud ih je zatim proslijedio strankama na očitovanje. U razdoblju od 23. studenoga 2012. do 25. siječnja 2013. godine stranke su razmijenile očitovanja na nalaz i mišljenje.

13. Ročište zakazano za 12. rujna 2013. godine odgođeno je jer vještaci nisu mogli pristupiti na njega. Saslušani su na sljedećem ročištu koje je održano 21. veljače 2014. godine.

14. Na ročištu održanom 5. ožujka 2014. godine sud je ponovno saslušao podnositeljicu zahtjeva koja je ponovila iskaz dan 22. rujna 2008. godine (vidi prethodni stavak 8.).

15. Dana 20. svibnja 2014. godine Općinski sud zaključio je glavnu raspravu i presudom od 3. srpnja 2014. djelomično presudio u korist podnositeljice zahtjeva.

16. Dana 11. srpnja 2014. godine podnositeljica zahtjeva podnijela je žalbu i zahtjev za dopunu presude jer nije doneseno rješenje o zakonskim zateznim kamatama na troškove postupka. Tuženici su podnijeli zasebne

žalbe 10. i 21. srpnja 2014. godine. Dana 26. kolovoza 2014. godine podnositeljica zahtjeva odgovorila je na žalbe tuženikâ.

17. Dana 19. siječnja 2015. godine Općinski sud donio je dva rješenja, pri čemu je prvim ispravio svoju presudu od 3. srpnja 2014. i potom je dopunio presudu odlukom o zakonskim zateznim kamatama na troškove postupka.

18. Dana 10. ožujka 2015. godine podnositeljica zahtjeva i prvi tuženik podnijeli su žalbe protiv odluke o dopuni presude. Nakon što su žalbe poslana na očitovanje drugoj stranci, Općinski sud proslijedio je predmet Županijskom sudu u Zagrebu.

19. Dana 3. listopada 2016. godine Županijski sud vratio je predmet Općinskom sudu uz zahtjev da ispravi određene pogreške u izreci prvostupanjske presude od 3. srpnja 2014. Nakon što je ispravio te pogreške rješenjem od 21. studenoga 2016. godine, Općinski sud ponovo je proslijedio predmet Županijskom sudu u Zagrebu.

20. Presudom od 21. ožujka 2017. godine Županijski sud u Zagrebu djelomično je prihvatio i djelomično odbio obje žalbe. Podnositeljici zahtjeva u konačnici je dosuđeno 19.000 hrvatskih kuna (HRK) na ime naknade nematerijalne štete, 17.630 HRK na ime naknade materijalne štete te 12.647,57 HRK na ime naknade troškova. Presuda Županijskog suda dostavljena je punomoćniku podnositeljice zahtjeva 23. svibnja 2017. godine.

II. POSTUPAK PRAVNIH SREDSTAVA ZA ZAŠTITU PRAVA NA SUĐENJE U RAZUMNOM ROKU

A. Postupak po zahtjevu podnositeljice zahtjeva na temelju Zakona o sudovima iz 2005.

21. U međuvremenu je 1. lipnja 2010. godine podnositeljica zahtjeva, pozivajući se na mjerodavne odredbe Zakona o sudovima iz 2005. (vidi u nastavku stavke 34. – 38.), podnijela Županijskom sudu u Zagrebu zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku u kojem je prigovorila nerazumnoj duljini prethodno navedenog parničnog postupka (vidi prethodne stavke 5. – 9.).

22. Rješenjem od 18. veljače 2011. godine Županijski sud u Zagrebu odbio je njezin zahtjev jer je utvrdio da duljina postupka kojoj se prigovaralo nije premašila razumni rok.

23. Dana 17. listopada 2011. godine Vrhovni sud Republike Hrvatske odbio je žalbu podnositeljice zahtjeva i potvrdio rješenje Županijskog suda.

B. Postupak po ustavnoj tužbi podnositeljice zahtjeva

24. Dana 20. siječnja 2014. godine podnositeljica zahtjeva podnijela je ustavnu tužbu na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu (vidi u nastavku stavke 27. i 36.) u kojoj je ponovno prigovorila nerazumnoj duljini prethodno navedenog parničnog postupka (vidi prethodne stavke 5. – 13.). Tvrdila je da su pravna sredstva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku iz Zakona o sudovima iz 2013. (vidi u nastavku stavak 30.) bila nedjelotvorna. Nije navela da je prethodno iskoristila pravno sredstvo za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku iz Zakona o sudovima iz 2005. (vidi prethodne stavke 21. – 23.).

25. Rješenjem br. U-III-A-322/2014 od 23. prosinca 2014. Ustavni sud proglasio je da ustavna tužba podnositeljice zahtjeva nije dopuštena jer ona nije prethodno pokušala iskoristiti ostala pravna sredstva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku, posebice ona koja su joj bila na raspolaganju na temelju Zakona o sudovima iz 2013. (vidi u nastavku stavke 39. – 41.).

26. Predmet podnositeljice zahtjeva prvi je predmet u kojem je Ustavni sud utvrdio da je, neovisno o dostupnosti (ostalih) pravnih sredstava za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku, ustavna tužba podnesena na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu (vidi u nastavku stavke 27. i 29.) i dalje na raspolaganju osobama koje prigovaraju nerazumnoj duljini tekućeg sudskog postupka, no samo ako su prethodno iskoristile ostala pravna sredstva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku.

27. Mjerodavni dio rješenja Ustavnog suda u predmetu podnositeljice zahtjeva glasi kako slijedi:

“3.1. ... 2005. godine uvođenjem u domaći pravni poredak novog pravnog sredstva (zahtjeva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku na temelju članaka 27. i 28. Zakona o sudovima) ustavna tužba na temelju članka 63. Ustavnog zakona prestala je biti jedino pravno sredstvo u Republici Hrvatskoj za zaštitu ustavnog prava na suđenje u razumnom roku. Drugim riječima, Ustavni sud prestao je biti nadležan u prvom stupnju za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku...”

5. Polazeći od članka 29. stavka 1. Ustava Republike Hrvatske te članaka 62. i 63. Ustavnog zakona, a imajući u vidu da su Zakonom o sudovima propisana pravna sredstva za ubrzanje sudskih postupaka, Ustavni sud, vezano uz svoju nadležnost u zaštiti ustavnog prava na suđenje u razumnom roku, utvrđuje sljedeća pravila:

- povreda ustavnog prava na suđenje u razumnom roku... kao i djelotvornost pravnih sredstava po ZoSud-u/13, u svakom pojedinom konkretnom slučaju može biti ispitana u postupku pokrenutom ustavnom tužbom podnesenom na temelju članka 62. Ustavnog zakona (u povodu odluke o glavnoj stvari /meritumu/ nakon iscrpljenog dopuštenog pravnog puta) ili u postupku pokrenutom ustavnom tužbom na temelju članka 63. Ustavnog zakona;

- pored općih postupovnih pretpostavki koje mora ispunjavati svaka ustavna tužba, pretpostavka za odlučivanje o ustavnoj tužbi u kojoj je istaknuta povreda ustavnog prava na suđenje u razumnom roku (bilo na temelju članka 62. ili članka 63. Ustavnog zakona), u pravilu jest i ta da je podnositelj prethodno koristio sva dopuštena pravna sredstva [da prigovori] protiv nerazumne duljine postupka.

V. OCJENA USTAVNOG SUDA

6. Podnositeljica [u ovom predmetu] smatra da pravna sredstva [iz ZoSud-a/13] nisu "učinkovito pravno sredstvo u smislu čl. 13. Konvencije". Podnositeljica u ustavnoj tužbi ne navodi da je koristila ta pravna sredstva pa u biti traži od Ustavnog suda da na apstraktnoj razini ocjeni djelotvornost pravnih sredstava propisanih ZoSud-om/13. Štoviše, smatra da je to oslobađa obveze korištenja tim pravnim sredstvima prije obraćanja Ustavnom sudu

7. Ustavni sud u ovom postupku [pokrenutom pojedinačnom ustavnim tužbom] ne može ulaziti u ocjenu djelotvornosti zakonskog modela zaštite prava na suđenje u razumnom roku propisanog ZoSud-om/13 na apstraktnoj razini. Dostatno je utvrditi, u svjetlu stajališta ESLJP-a, da taj model predviđa sredstva koja su u načelu podobna pridonijeti ubrzanju sudskih postupaka i osigurati novčanu naknadu zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku. U predmetu *Kudla protiv Poljske* (presuda Velikog vijeća, 26. listopada 2000., zahtjev br. 30210/96) ESLJP je izrazio stajalište da će se domaće pravno sredstvo koje stoji na raspolaganju podnositelju za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku smatrati djelotvornim u smislu članka 13. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ... ako sprječava navodnu povredu ili njezino nastavljanje ili pruža odgovarajuću zadovoljštinu za povredu koja je već nastala (§ 158.). Prema stajalištu ESLJP-a članak 13. Konvencije nudi alternativu: sredstvo je djelotvorno ako se može koristiti bilo da ubrza donošenje sudske odluke prije nego je povreda nastupila bilo da osigura odgovarajuću zadovoljštinu za odugovlačenja koja su se već dogodila (§ 158.).

Isto stajalište ESLJP izrazio je u presudi *Scordino protiv Italije (br. 1)* (presuda Velikog vijeća, 29. ožujka 2006., zahtjev br. 36813/97) i zatim u presudi *Sürmeli protiv Njemačke* (presuda Velikog vijeća, 8. lipnja 2006., zahtjev br. 75529/01): ...

Ustavni sud naglašava da prethodno prikazana stajališta ESLJP-a predstavljaju trenutna dosega prakse tog suda, pri čemu se ne može isključiti njezin daljnji razvitak ...

8. Ustavni sud smatra da paušalni navodi podnositeljice odnosno sumnja u djelotvornost pravnog sredstva koje nije očito (*a priori*) nedjelotvorno, nije dovoljan razlog da se tim sredstvom i ne koristi prije podnošenja ustavne tužbe.

Budući da podnositeljica u ustavnoj tužbi nije dokazala da je iskoristila sva dopuštena pravna sredstva propisana ZoSud-om/13 (niti je dokazala da je koristila pravna sredstva koja su joj bila na raspolaganju od 2007. godine kad je podnijela tužbu redovnom sudu), ustavna tužba podnositeljice nije dopuštena“

MJERODAVNI PRAVNI OKVIR I PRAKSA

I. USTAV

28. Mjerodavni članak Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine br. 56/90 s naknadnim izmjenama i dopunama) glasi kako slijedi:

Članak 29. stavak 1.

Svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično i u razumnom roku odluči [u predmetu] o njegovim pravima i obvezama, ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela.

II. MJERODAVNO ZAKONODAVSTVO

A. Ustavni zakon o Ustavnom sudu Republike Hrvatske

29. Mjerodavne odredbe Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske, Narodne novine br. 99/1999 s daljnjim izmjenama i dopunama – „Zakon o Ustavnom sudu“ glase kako slijedi:

V. ZAŠTITA LJUDSKIH PRAVA I TEMELJNIH SLOBODA

Članak 62.

(1) Svatko može podnijeti Ustavnom sudu ustavnu tužbu ako smatra da mu je pojedinačnim aktom tijela državne vlasti, tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili pravne osobe s javnim ovlastima, kojim je odlučeno o njegovim pravima i obvezama ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela, povrijeđeno ljudsko pravo ili temeljna sloboda zajamčena Ustavom, odnosno Ustavom zajamčeno pravo na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu (u daljnjem tekstu: ustavno pravo). ...

(2) Ako je zbog povrede ustavnih prava dopušten drugi pravni put, ustavna tužba može se podnijeti tek nakon što je taj pravni put iscrpljen.

(3) U stvarima u kojima je dopušten upravni spor, odnosno revizija u parničnom ili izvanparničnom postupku, pravni put je iscrpljen nakon što je odlučeno i o tim pravnim sredstvima.“

Članak 63.

„(1) Ustavni sud će pokrenuti postupak po ustavnoj tužbi i prije no što je iscrpljen pravni put, u slučaju kad o pravima i obvezama stranke ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela nije u razumnom roku odlučio sud ...

(2) U odluci kojom usvaja ustavnu tužbu zbog nedonošenja akta u razumnom roku iz stavka 1. ovoga članka, Ustavni sud će nadležnom sudu odrediti rok za donošenje akta kojim će taj sud meritorno odlučiti predmetu...

(3) U odluci iz stavka 2. ovoga članka Ustavni sud će odrediti primjerenu naknadu koja pripada podnositelju zbog povrede njegova ustavnog prava koju je sud učinio kada ... nije odlučio u razumnom roku. Naknada se isplaćuje iz državnog proračuna u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva stranke za njezinu isplatu.“

B. Zakon o sudovima

30. Mjerodavne odredbe Zakona o sudovima iz 2013. godine (Narodne novine br. 28/13), koji je stupio na snagu 14. ožujka 2013. glase:

VI. ZAŠTITA PRAVA NA SUĐENJE U RAZUMNOM ROKU

Članak 63.

„Stranka u sudskom postupku koja smatra da nadležni sud nije odlučio u razumnom roku o njezinom pravu ili obvezi ili o sumnji ili optužbi za kažnjivo djelo ima pravo na sudsku zaštitu sukladno odredbama ovog Zakona.“

Članak 64.

„(1) Pravna sredstva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku su:

1. zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku,
2. zahtjev za isplatu primjerene naknade zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku.

(2) Postupak odlučivanja o zahtjevima iz stavka 1. ovog članka provodi se uz odgovarajuću primjenu pravila o izvanparničnom postupku, u pravilu bez održavanja ročišta.“

Članak 65.

„(1) Zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku podnosi se sudu pred kojim se postupak vodi.

(2) O zahtjevu odlučuje predsjednik suda, a ako se radi o predmetu u kojem postupka predsjednik suda, o zahtjevu odlučuje zamjenik predsjednika suda.

(3) Predsjednik suda će u roku od 15 dana od primitka zahtjeva zatražiti od suca koji postupka u predmetu izvješće o duljini trajanja postupka, razlozima zbog kojih postupak nije okončan i mišljenje o roku u kojem se predmet može riješiti. Predsjednik suda može obaviti i neposredan uvid u spis predmeta.

(4) Sudac koji postupka u predmetu dužan je izvješće dostaviti odmah, a najkasnije u roku od 15 dana od traženja predsjednika suda.

(5) Pri odlučivanju o podnesenom zahtjevu predsjednik suda osobito će voditi računa o vrsti predmeta, činjeničnoj i pravnoj složenosti predmeta, ponašanju stranaka te postupanju suda.

(6) Predsjednik suda dužan je odlučiti o podnesenom zahtjevu u roku od 60 dana od njegovog zaprimanja.“

Članak 66.

„(1) Ako predsjednik suda utvrdi da je zahtjev osnovan, odredit će rok u pravilu od najdulje šest mjeseci, osim ako okolnosti slučaja ne nalažu određivanje

PRESUDA MIRJANA MARIĆ protiv HRVATSKE

duljeg roka, u kojem sudac predmet mora riješiti. Rješenje kojim je utvrđena osnovanost zahtjeva ne mora biti obrazloženo i protiv njega nije dopuštena žalba.

(2) Ako sudac ne riješi predmet u određenom roku, dužan je u roku od 15 dana od isteka određenog roka o razlozima dostaviti pisano izvješće predsjedniku suda. Predsjednik suda dostavit će bez odgode izvješće suca i svoje očitovanje predsjedniku neposredno višeg suda i Ministarstvu pravosuđa.“

Članak 67.

„(1) Ako predsjednik suda utvrdi da je zahtjev neosnovan, odbit će ga rješenjem protiv kojeg stranka ima pravo žalbe u roku od osam dana od primitka rješenja.

(2) Stranka ima pravo žalbe i ako predsjednik suda u roku od 60 dana od zaprimanja njezinog zahtjeva o tome ne donese odluku.

(3) O žalbi odlučuje predsjednik neposredno višeg suda. Ako se zahtjev odnosi na postupak koji je u tijeku pred Vrhovnim sudom Republike Hrvatske, o žalbi odlučuje vijeće od tri suca tog suda. Predsjednik neposredno višeg suda odnosno vijeće može žalbu odbiti kao neosnovanu i potvrditi prvostupanjsko rješenje ili preinačiti rješenje.“

Članak 68.

„(1) Ako sud predmet iz Članka 65. ovoga Zakona ne riješi u određenom roku, stranka može neposredno višem sudu u daljnjem roku od šest mjeseci podnijeti zahtjev za isplatu primjerene naknade zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku.

(2) Ako se zahtjev odnosi na postupak koji je u tijeku pred Visokim trgovačkim sudom Republike Hrvatske, Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske ili Visokim prekršajnim sudom Republike Hrvatske, o zahtjevu odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske.

(3) O zahtjevu iz stavka 1. ovoga članka odlučuje rješenjem sudac pojedinac.

(4) Ako se zahtjev odnosi na postupak koji je u tijeku pred Vrhovnim sudom Republike Hrvatske, o zahtjevu odlučuje vijeće od tri suca tog suda.

(5) Neposredno viši sud dužan je o podnesenom zahtjevu odlučiti u roku od šest mjeseci.“

Članak 69.

„(1) Neposredno viši sud ili vijeće Vrhovnog suda Republike Hrvatske odredit će rok u kojem sud pred kojim je postupak u tijeku mora riješiti predmet te odrediti primjerenu naknadu koja pripada podnositelju zbog povrede njegovog prava na suđenje u razumnom roku.

(2) Ukupno određena primjerena naknada u jednom predmetu ne može iznositi više od 35.000,00 kuna.

PRESUDA MIRJANA MARIĆ protiv HRVATSKE

(3) Protiv rješenja o zahtjevu za isplatu primjerene naknade zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku može se u roku od osam dana podnijeti žalba Vrhovnom sudu Republike Hrvatske. O žalbi odlučuje vijeće Vrhovnog suda Republike Hrvatske od tri suca, a ako je rješenje donijelo vijeće Vrhovnog suda Republike Hrvatske iz [Članka 68. stavka 4.] ovog Zakona, odlučuje vijeće od pet sudaca tog suda.

(4) Rješenje kojim se dosuđuje isplata primjerene naknade zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku dostavlja se odmah nakon pravomoćnosti predsjedniku suda pred kojim je došlo do povrede prava na suđenje u razumnom roku, predsjedniku Vrhovnog suda Republike Hrvatske i Ministarstvu pravosuđa.

(5) Naknada iz stavka 1. ovoga članka isplaćuje se iz sredstava državnog proračuna.

(6) Ako predmet iz stavka 1. ovoga članka ne bude riješen u određenom roku, predsjednik suda dužan je o razlozima u roku od 15 dana od isteka određenog roka dostaviti pisano izvješće predsjedniku neposredno višeg suda i Ministarstvu pravosuđa.“

Članak 70.

„Ako je pred Europskim sudom za ljudska prava pokrenut postupak za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku i zastupnik Vlade Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava zatraži podatke o predmetu od suda pred kojim je u tijeku postupak, taj sud je dužan o zahtjevu zastupnika Vlade Republike Hrvatske i razlozima dugotrajnosti postupka obavijestiti predsjednika neposredno višeg suda, predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske i Ministarstvo pravosuđa.“

Članak 141.

„Zahtjevi za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku zaprimljeni do dana stupanja na snagu ovog Zakona dovršit će se prema odredbama Zakona o sudovima iz 2005. godine.“

III. MJERODAVNA PRAKSA

31. Upućujući na svoje orijentirno rješenje u predmetu podnositeljice zahtjeva, Ustavni sud u svojoj sudskoj praksi od toga rješenja primjenjuje pravila o iscrpljivanju pravnih sredstava koja su njime utvrđena. Sustavno meritorno odlučuje o ustavnim tužbama podnesenima na temelju članka 62. ili 63. Zakona o Ustavnom sudu zbog navodne povrede prava na suđenje u razumnom roku ako su podnositelji ustavne tužbe prethodno iskoristili ostala dostupna pravna sredstva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku (bilo pravna sredstva iz Zakona o sudovima iz 2005. kada je taj zakon bio na snazi ili pravna sredstva iz Zakona o sudovima iz 2013.). U protivnom sustavno proglašava da takve ustavne tužbe nisu dopuštene ako podnositelji ustavne tužbe nisu iskoristili prethodno navedena pravna sredstva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku.

32. Rješenjem br. U-I-1553/2013 i dr. od 16. listopada 2018. (Narodne novine br. 99/18 od 9. studenoga 2018.) Ustavni sud odbacio je prijedlog za (apstraktnu) ocjenu zakona s Ustavom i time odbio ocijeniti suglasnost s Ustavom članaka od 63. do 70. Zakona o sudovima iz 2013., i to odredaba o pravnim sredstvima za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku.

IV. RAZVOJ PRAVNIH SREDSTAVA ZA ZAŠTITU PRAVA NA SUĐENJE U RAZUMNOM ROKU

A. Razdoblje od 15. ožujka 2002. do 28. prosinca 2005. godine – ustavna tužba podnesena na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu

33. Od 15. ožujka 2002. do 28. prosinca 2005. godine stranka u tekućem sudskom postupku u Hrvatskoj mogla je prigovoriti nerazumnoj duljini tako da Ustavnom sudu izravno podnese ustavnu tužbu na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu (vidi prethodni stavak 29.). Tom odredbom, koja je još uvijek na snazi, taj sud se ovlašćuje da, ako utvrdi da je ustavna tužba osnovana, ubrza postupak kojem se prigovara tako da redovnim sudovima odredi rok u kojem moraju donijeti odluku te da dosudi naknadu za pretrpljenu nematerijalnu štetu. Sud je priznao djelotvornost tog pravnog sredstva u smislu članka 13., što znači da ga i potencijalni podnositelji zahtjeva moraju iskoristiti prije nego što podnesu zahtjev Sudu kako bi ispunili zahtjeve iz članka 35. stavka 1. Konvencije (vidi *Slaviček protiv Hrvatske* (odl.), br. 20862/02, ECHR 2002-VII).

B. Razdoblje od 29. prosinca 2005. do 13. ožujka 2013. godine – pravno sredstvo podneseno na temelju članaka 27. i 28. Zakona o sudovima iz 2005. i njegovih izmjena i dopuna iz 2009.

34. Kako bi se smanjilo radno opterećenje Ustavnog suda prigovorima o duljini postupka, neke njegove ovlasti u tom pogledu prebačene su redovnim sudovima nakon što je Zakon o sudovima iz 2005. stupio na snagu 29. prosinca 2005. godine. Od tog trenutka stranke u sudskom postupku mogle su prigovoriti nerazumnoj duljini tekućih sudskih postupaka tako da neposredno višem sudu podnesu „zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku” na temelju članaka 27. i 28. Zakona o sudovima iz 2005. Baš kao i Ustavni sud u prethodnom sustavu (vidi prethodni stavak 33.), viši sud mogao je ubrzati postupak kojem se prigovara tako da nižem sudu odredi rok u kojem mora donijeti odluku te je mogao dosuditi naknadu za pretrpljenu nematerijalnu štetu.

35. Prema prvobitnoj formulaciji Zakona o sudovima iz 2005. Ustavni sud i dalje je bio zadnja instanca u nekoj stvari jer su stranke u sudskom postupku imale pravo podnijeti ustavnu tužbu protiv odluka koje je Vrhovni

sud donio u postupku povodom njihova zahtjeva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku. Osim toga, stranke u sudskom postupku mogle su podnijeti ustavnu tužbu na temelju mjerodavnih odredbi Zakona o Ustavnom sudu (vidi prethodni stavak 29.) u dvjema ograničenim situacijama:

– mogle su prigovoriti nerazumnoj duljini tekućeg postupka na temelju članka 63. tog Zakona ako u trenutku podnošenja ustavne tužbe njihov predmet još nije bio okončan pred Vrhovnim sudom te

– ako je postupak okončan, mogle su prigovoriti nerazumnoj duljini tog postupka podnošenjem ustavne tužbe na temelju članka 62. tog Zakona u roku od trideset dana od dostave posljednje sudske odluke.

36. Nakon što su Izmjene i dopune iz 2009. Zakona o sudovima iz 2005. stupile na snagu 29. prosinca 2009. godine, sudska praksa Ustavnog suda razvila se tako da protiv takvih odluka Vrhovnog suda više nije bilo moguće podnijeti ustavnu tužbu na temelju članka 62. Zakona o Ustavnom sudu (vidi *Vrtar protiv Hrvatske*, br. 39380/13, stavci 54. – 56., 62. – 64. i 78., 7. siječnja 2016.). Ustavna tužba ostala je dostupna u dvama prethodno opisanim ograničenim situacijama (vidi prethodni stavak).

37. U razdoblju od 29. prosinca 2005. do 13. ožujka 2013. godine zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku podnesen na temelju članaka 27. i 28. Zakona o sudovima iz 2005. Sud je priznao kao djelotvorno pravno sredstvo iz članka 13. Konvencije. Stoga to znači da se, za potrebe članka 35. stavka 1., to pravno sredstvo mora iskoristiti prije nego što se pred Sud iznesu bilo kakvi prigovori o nerazumnoj duljini sudskog postupka u Hrvatskoj (vidi *Pavić protiv Hrvatske*, br. 21846/08, stavak 36., 28. siječnja 2010.).

38. Domaće pravo i praksa o pravnim sredstvima za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku dostupnima u Hrvatskoj koji su bili mjerodavni u razdoblju od 29. prosinca 2005. do 13. ožujka 2013. godine detaljno su izloženi u predmetu *Vrtar* (prethodno citirano, stavci 53. – 56. i 61. – 64.).

C. Razdoblje nakon 13. ožujka 2013. godine – pravna sredstva uvedena Zakonom o sudovima iz 2013.

39. Zakonom o sudovima iz 2013., koji je stupio na snagu 14. ožujka 2013. godine, kao primarno pravno sredstvo uvedeno je ono koje služi samo za ubrzanje postupka (vidi prethodni stavak 30.). „Kombinirano odštetno-ubrzavajuće pravno sredstvo”, identično onome koje je bilo predviđeno ranijim pravnim propisom (vidi prethodni stavak 34.), postalo je dostupno samo u ograničenim okolnostima kao dopunsko pravno sredstvo (vidi u nastavku stavak 41.).

40. Poglavitito, prema Zakonu o sudovima iz 2013. stranka u tekućem sudskom postupku koja smatra da taj postupak neopravdano dugo traje ima pravo podnijeti „pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka”, i to

„zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku”, i zatražiti od predsjednika suda pred kojim se postupak vodi da ga ubrza određivanjem roka od najviše šest mjeseci unutar kojeg sudac koji postupuje u predmetu mora donijeti odluku (vidi članke od 65. do 67. Zakona o sudovima iz 2013., citirano u prethodnom stavku 30.).

41. Dopunsko pravno sredstvo (kojim se kombiniraju odštetni i ubrzavajući elementi), i to „zahtjev za isplatu primjerene naknade”, dostupno je samo u onim slučajevima kada sudac koji postupuje u predmetu nije postupio u roku za donošenje odluke koji mu je odredio predsjednik suda kada je usvojio zahtjev za „pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka” (vidi članke 68. i 69. Zakona o sudovima iz 2013., prethodno citirano u stavku 30.).

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. KONVENCIJE

42. Podnositeljica zahtjeva prigovorila je da je duljina prethodno navedenog parničnog postupka bila nespojiva sa zahtjevom „razumnog roka” iz članka 6. stavka 1. Konvencije, koji glasi kako slijedi:

„Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi ... svatko ima pravo da ... sud ... u razumnom roku ispita njegov slučaj.“

A. Dopusštenost

1. Tvrđenje stranaka

(a) Vlada

43. Vlada je osporavala dopuštenost ovog prigovora na temelju činjenice da podnositeljica zahtjeva nije (pravilno) iscrpila domaća pravna sredstva. Konkretno je istaknula da: (i) podnositeljica zahtjeva nije iskoristila pravna sredstva koja su joj bila dostupna na temelju Zakona o sudovima iz 2013. (vidi prethodne stavke 30. i 39. – 41.) te da (ii) u ustavnoj tužbi (vidi prethodni stavak 24.) nije navela da je prethodno iskoristila pravno sredstvo koje joj je bilo dostupno na temelju Zakona o sudovima iz 2005. (vidi prethodne stavke 21. – 23. i 34. – 38.).

(i) U pogledu pravnih sredstava dostupnih na temelju Zakona o sudovima iz 2013.

44. Vlada je prvo istaknula da su pravna sredstva iz Zakona o sudovima iz 2013. djelotvorna i da ih je podnositeljica zahtjeva stoga morala iskoristiti kako bi ispunila zahtjeve iz članka 35. stavka 1. Konvencije. Međutim, ona to nije učinila.

45. Podnošenjem zahtjeva koje služi samo za ubrzanje postupka iz Zakona o sudovima iz 2013. stranke su mogle ishoditi rješenje predsjednika suda kojim bi se sucu koji postupa u predmetu odredio konkretan rok u kojem mora donijeti odluku (vidi članak 66. Zakona o sudovima iz 2013., citirano u prethodnom stavku 30., i prethodni stavak 40.). To je pravno sredstvo stoga bilo preventivno i omogućavalo domaćim sudovima da brzo donesu odluku i time spriječe nerazumne odgode u postupku. Njegova je svrha bila prvenstveno da osigura brz i djelotvoran odgovor na predstojeću povredu prava na suđenje u razumnom roku te da pravodobno spriječi njezin nastanak.

46. To pravno sredstvo je dopunjeno pravnim sredstvom kojim se kombiniraju odštetni i ubrzavajući elementi (vidi članak 69. Zakona o sudovima iz 2013., citirano u prethodnom stavku 30., i prethodni stavak 41.). To dopunsko pravno sredstvo moglo se iskoristiti kada se „pravim sredstvom koje služi samo za ubrzanje postupka” nije uspjela spriječiti povreda prava na suđenje u razumnom roku, to jest kada sudac koji postupa u predmetu nije donio odluku u roku koji mu je odredio predsjednik suda (vidi članak 68. stavak 1. Zakona o sudovima iz 2013. u prethodnom stavku 30.). U slučaju usvajanja tog dopunskog pravnog sredstva neposredno viši sud mogao je dosuditi primjerenu naknadu za nerazumnu odgodu do koje je već došlo, kao i odrediti novi rok u kojem sudac koji postupa u predmetu mora donijeti odluku (vidi članak 69. stavak 1. Zakona o sudovima iz 2013. u prethodnom stavku 30.). Stoga je moglo spriječiti daljnje odgode i pružiti obeštećenje za postojeće odgode.

47. Kombinacija tih dvaju pravnih sredstava zadovoljava oba alternativna kriterija djelotvornosti, koja prema praksi Suda, pravna sredstva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku moraju ispuniti. Konkretnije, prema praksi Suda tim se pravnim sredstvima mora moći ispraviti predstojeća povreda prava na suđenje u razumnom roku ili odrediti primjerena naknada za odgode do kojih je već došlo (Vlada je uputila na predmete *Cocchiarella protiv Italije* [VV], br. 64886/01, stavci 74. – 76., ECHR 2006-V, i *Puchstein protiv Austrije*, br. 20089/06, stavak 31., 28. siječnja 2010.).

48. Vlada je zatim uputila na zaključke Suda u predmetu *Novak protiv Hrvatske* ((odl.), br. 7877/14, stavci 55. – 57., 7. srpnja 2016.) koje je smatrala primjenjivima na ovaj predmet. U predmetu *Novak protiv Hrvatske* podnositeljica zahtjeva iskoristila je „pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka” iz Zakona o sudovima iz 2013., no nije iskoristila dopunsko pravno sredstvo za isplatu naknade. Posljednje navedeno pravno sredstvo imalo je iste značajke kao i pravno sredstvo iz Zakona o sudovima iz 2005. čiju je djelotvornost Sud priznao. Sud je stoga utvrdio da je u okolnostima tog predmeta podnositeljica zahtjeva imala na raspolaganju djelotvorno pravno sredstvo za prigovor o nerazumnoj duljini postupka.

49. Naposljetku, Vlada je istaknula da prema dobro utvrđenoj praksi Suda podnositelji zahtjeva moraju iskoristiti domaća pravna sredstva za koja je vjerojatno da će biti djelotvorna i da postojanje samo sumnje u izgled za uspjeh određenog pravnog sredstva koje nije očigledno uzaludno nije dovoljan razlog za propust iscrpljivanja tog pravnog puta (uputila je na predmete *Tamm protiv Estonije* (odl.), br. 15301/04, 2. rujna 2008., i *Vrtar protiv Hrvatske*, br. 39380/13, stavak 82., 7. siječnja 2016.).

50. Umjesto da iskoristi pravna sredstva koja su joj bila dostupna na temelju Zakona o sudovima iz 2013. i ispita njihovu djelotvornost, podnositeljica zahtjeva u ovom je predmetu podnijela ustavnu tužbu u kojoj je Ustavni sud tražila da na apstraktnoj razini ocijeni djelotvornost modela zaštite prava na suđenje u razumnom roku koji je uveden tim Zakonom. Njezin je predmet bio prvi predmet u kojem je Ustavni sud morao riješiti pitanje djelotvornosti pravnih sredstava za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku iz tada novog Zakona o sudovima iz 2013. Budući da je podnositeljica zahtjeva podnijela ustavnu tužbu u trenutku kada je Zakon bio na snazi manje od godinu dana (vidi prethodne stavke 24. i 30.), Ustavni sud nije ju čak ni mogao razmotriti u relevantnom kontekstu.

51. Stoga je podnositeljica zahtjeva, prije nego što je zatražila ustavnosudsku zaštitu, trebala prvo iskoristiti domaća pravna sredstva koja su propisana upravo za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku. Međutim, ona to nije učinila.

(ii) U pogledu ustavne tužbe

52. Vlada je zatim iznijela da podnositeljica zahtjeva u ustavnoj tužbi (vidi prethodni stavak 24.) nije navela da je tri godine prije nego što ju je podnijela već iskoristila pravno sredstvo dostupno na temelju Zakona o sudovima iz 2005. (vidi prethodne stavke 21. – 23. i 34. – 38.).

53. Stoga je Ustavni sud proglasio da njezina ustavna tužba nije dopuštena jer nije iskoristila pravna sredstva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku koja su bila dostupna na temelju Zakona o sudovima iz 2005. ili 2013. (vidi prethodne stavke 25. – 27.). Vlada je također istaknula da Ustavni sud od donošenja rješenja u njezinu predmetu sustavno meritorno odlučuje o ustavnim tužbama podnesenima zbog navodne povrede prava na suđenje u razumnom roku ako su podnositelji ustavne tužbe prethodno iskoristili ostala dostupna pravna sredstva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku, uključujući ona dostupna na temelju Zakona o sudovima iz 2005. (vidi prethodni stavak 31.).

54. Vlada je potvrdila činjenicu da je predmet podnositeljice zahtjeva bio prvi predmet takve vrste i da ona stoga nije mogla znati da bi Ustavnom sudu za rješavanje njezina predmeta bila važna informacija da je ona iskoristila pravna sredstva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku iz Zakona o sudovima iz 2005. Međutim, Vlada je smatrala da bi bilo razumno

očekivati da podnositeljica zahtjeva navede tu činjenicu u ustavnoj tužbi kojom je prigovorila upravo nerazumnoj duljini postupka.

(iii) Zaključak

55. S obzirom na prethodno navedeno (vidi prethodne stavke 43. – 54.) Vlada je pozvala Sud da proglasi prigovor podnositeljice zahtjeva o nerazumnoj duljini postupka nedopuštenim zbog propusta da (pravilno) iscrpi domaća pravna sredstva.

(b) Podnositeljica zahtjeva

56. Podnositeljica zahtjeva tvrdila je da pravna sredstva iz Zakona o sudovima iz 2013. nisu djelotvorna. Stoga je iskoristila jedino djelotvorno pravno sredstvo koje joj je bilo dostupno, točnije ustavnu tužbu podnesenu na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu (vidi prethodne stavke 29. i 33.). Prilikom podnošenja ustavne tužbe (vidi prethodni stavak 24.) ona nije mogla znati da će važna biti činjenica da je iskoristila pravno sredstvo za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku iz Zakona o sudovima 2005. (vidi prethodne stavke 21. – 23. i 34. – 38.) i zato nije navela tu činjenicu.

(i) U pogledu pravnih sredstava dostupnih na temelju Zakona o sudovima iz 2013.

57. Podnositeljica zahtjeva tvrdila je da je Vlada ispravno utvrdila mjerodavna načela iz sudske prakse Suda, posebice ona utvrđena u predmetu *Cocchiarella* (prethodno citirano, stavci 74. – 76.), no da ih nije ispravno primijenila na njezin predmet.

58. Podnositeljica zahtjeva objasnila je da je Zakonom o sudovima iz 2013. predviđena sudska zaštita prava na suđenje u razumnom roku koja se sastoji od dva zasebna koraka pred različitim tijelima vlasti (vidi članak 64. Zakona o sudovima iz 2013., citirano u prethodnom stavku 30.). Preduvjet za ostvarivanje te zaštite utvrđen je člankom 63. tog Zakona. Iz formulacije te odredbe proizlazi da je sudska zaštita prava na suđenje u razumnom roku dostupna onima koji smatraju da nadležni sud nije odlučio u razumnom roku o njihovu predmetu (vidi članak 63. Zakona o sudovima iz 2013., citirano u prethodnom stavku 30.). To znači da je ta zaštita dostupna samo kada je već došlo do povrede prava na suđenje u razumnom roku. Budući da je to preduvjet za sudska zaštitu tog prava, podnositeljica zahtjeva smatrala je očitim da pravna sredstva iz Zakona o sudovima iz 2013. nisu preventivna s obzirom na to da se pravno sredstvo može smatrati preventivnim kada se njime sprečava nastanak povrede, a ne kada se njime samo ubrzava postupak koji traje već predugo.

59. Stoga „pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka” iz članka od 65. do 67. Zakona o sudovima iz 2013. nije bilo djelotvorno jer je predsjednik suda mogao usvojiti zahtjev za to pravno sredstvo i odrediti

rok za donošenje odluke samo kada je već došlo do povrede prava na suđenje u razumnom roku (vidi članke 63. i 66. Zakona o sudovima iz 2013., citirano u prethodnom stavku 30.). Budući da predsjednik suda nije bio ovlašten dosuditi naknadu zbog te povrede, predmetno pravno sredstvo samo je sprečavalo daljnju povredu tog prava zbog čega ono nije bilo djelotvorno u kontekstu načela utvrđenih u praksi Suda.

60. Stranke su mogle tražiti isplatu naknade samo ako se povreda nastavila nakon roka koji je odredio predsjednik suda, a najkasnije šest mjeseci od datuma isteka tog roka (vidi članak 68. Zakona o sudovima iz 2013., citirano u prethodnom stavku 30.).

61. Podnositeljica zahtjeva zatim je osporavala Vladinu tvrdnju da su zaključci Suda iz predmeta *Novak* primjenjivi na njezin predmet. Podnositeljica zahtjeva smatrala je da se ta dva predmeta razlikuju u nekoliko važnih aspekata. Konkretnije, u predmetu *Novak* podnositeljica zahtjeva iskoristila je „pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka” iz Zakona o sudovima iz 2013., no nije iskoristila još jedno sredstvo, konkretno dopunsko („kombinirano odštetno-ubrjavajuće”) pravno sredstvo. Nadalje, u predmetu *Novak* podnositeljica zahtjeva nije podnijela ustavnu tužbu – koja je djelotvorno pravno sredstvo – dok je podnositeljica zahtjeva u ovom predmetu iznijela svoj predmet izravno Ustavnom sudu tvrdeći da je sustav pravnih sredstava iz Zakona o sudovima iz 2013. potpuno nedjelotvoran (vidi prethodni stavak 24.).

(ii) U pogledu ustavne tužbe

62. Podnositeljica zahtjeva zatim je tvrdila da je ustavna tužba podnesena na temelju članka 63. Zakona o ustavnom sudu (vidi prethodne stavke 29. i 33.) bila jedino djelotvorno pravno sredstvo koje joj je bilo na raspolaganju. U svojoj ustavnoj tužbi osporavala je djelotvornost pravnih sredstava za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku koja su uvedena Zakonom o sudovima iz 2013. (vidi prethodni stavak 24.) i iznijela je uvjerljive razloge njihove nedjelotvornosti.

63. U suprotnosti s Vladinom tvrdnjom (vidi prethodni stavak 50.) ona nije tražila apstraktnu ocjenu suglasnosti s Ustavom mjerodavnih odredbi Zakona o sudovima iz 2013. s obzirom na to da one očito nisu bile neustavne. Umjesto toga, tvrdila je da su pravna sredstva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku iz tog Zakona nedjelotvorna u kontekstu prakse Suda.

64. Podnositeljica zahtjeva zatim je tvrdila da je njezin predmet bila prekretnica i da je rješenje Ustavnog suda u njezinu predmetu postala referentna točka za kasniju sudsku praksu (vidi prethodne stavke 26. i 31.). Prema pravnom stajalištu koje je taj sud usvojio prvi put u njezinu predmetu, prethodno iscrpljivanje pravnih sredstava za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku dostupnih na temelju Zakona o sudovima iz 2005. ili Zakona o sudovima iz 2013. kriterij je dopuštenosti ustavnih tužbi

podnesenih na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu (vidi prethodne stavke 25. – 27.).

65. Budući da je rješenje u njezinu predmetu stoga bilo prijelomno rješenje kojim je utvrđena nova sudska praksa, ona nije mogla znati da bi Ustavnom sudu za rješavanje njezina predmeta bila od bilo kakve važnosti činjenica da je ona iskoristila pravno sredstvo iz Zakona o sudovima iz 2005. (vidi prethodne stavke 21. – 23. i 34. – 38.). Istinitosti te tvrdnje pridonosi i činjenica da pravno stajalište koje je taj sud usvojio u njezinu predmetu i koje je postalo kamen temeljac nove sudske prakse nije bilo temeljeno na mjerodavnom zakonodavstvu, već je bilo isključivo sudska tvorevina. Ono nije bilo rezultat nekog oblika pravnog tumačenja, nego čin „sudskog aktivizma” tog suda.

66. Činjenica da to usvojeno pravno stajalište zapravo nije imalo nikakvu izričitu ni prešutnu osnovu u mjerodavnom zakonodavstvu jasno proizlazi iz formulacije članka 63. Zakona o Ustavnom sudu u kojem se navodi da se ustavna tužba iz te odredbe (tj. „izvanredna ustavna tužba”) – čija je svrha, među ostalim, pružanje ustavnosudske zaštite prava na suđenje u razumnom roku – mogla podnijeti „i prije no što je iscrpljen pravni put” (vidi prethodni stavak 29.).

67. Naposljetku, podnositeljica zahtjeva tvrdila je da je usvajanjem prethodno navedenog pravnog stajališta i njegovom primjenom u kasnijoj sudskoj praksi Ustavni sud zapravo ukazao, iako ne izrijeком, na to da pravna sredstva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku iz Zakona o sudovima iz 2013. nisu djelotvorna.

(iii) Zaključak

68. S obzirom na prethodno navedeno (vidi prethodne stavke 56. – 67.) podnositeljica zahtjeva pozvala je Sud da proglasi njezin prigovor o nerazumnoj duljini postupka dopuštenim jer je iscrpila jedino domaće pravno sredstvo za taj prigovor koje je bilo djelotvorno.

2. Ocjena Suda

(a) Opseg predmeta

69. Sud prvo primjećuje da prilikom podnošenja zahtjeva Sudu podnositeljica zahtjeva nije navela u obrascu zahtjeva da je prethodno iskoristila pravno sredstvo za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku dostupno na temelju Zakona o sudovima iz 2005. (vidi prethodne stavke 21. – 23. i 34. – 38.). Time se impliciralo da podnositeljica zahtjeva prije 14. ožujka 2013. godine, tj. u razdoblju prije stupanja na snagu Zakona o sudovima iz 2013., (vidi prethodni stavak 30.) nije iskoristila to pravno sredstvo – koje je bilo i djelotvorno (vidi prethodni stavak 37.) i dostupno – za prigovor o nerazumnoj duljini postupka u njezinu predmetu, koji je u tom

trenutku već trajao pet godina i otprilike četiri i pol mjeseca na jednoj razini nadležnosti (vidi prethodne stavke 5. – 12.).

70. Stoga, kada je Vlada 14. rujna 2017. godine obaviještena o njezinim prigovorima o duljini postupka i nedjelotvornosti pravnih sredstava u tom pogledu, predsjednik Odjela u svojstvu suca pojedinca u skladu s pravilom 54. stavkom 3. Poslovnika Suda proglasio je njezin prigovor o duljini postupka nedopuštenim zbog neiscrpljivanja domaćih pravnih sredstava u dijelu koji se odnosi na razdoblje prije stupanja na snagu Zakona o sudovima iz 2013.

71. Iz toga slijedi da je relevantno razdoblje koje se razmatra trajalo od 14. ožujka 2013. godine (kada je stupio na snagu Zakon o sudovima iz 2013. – vidi prethodne stavke 30. i 39.) do 26. svibnja 2017. godine (kada je presuda Županijskog suda od 21. studenoga 2016. dostavljena punomoćniku podnositeljice zahtjeva – vidi prethodni stavak 20.). Stoga je ono trajalo četiri godine i otprilike dva i pol mjeseca na dvije razine nadležnosti.

(b) Iscrpljivanje domaćih pravnih sredstava

(i) U pogledu pravnih sredstava dostupnih na temelju Zakona o sudovima iz 2013.

72. Sud ponavlja da se pravno sredstvo za podnošenje prigovora zbog povrede zahtjeva „razumnog roka” iz članka 6. stavka 1. Konvencije ne može smatrati djelotvornim ako nema ni preventivan niti odštetni učinak u odnosu na duljinu postupka kojoj se prigovara (vidi *Novak*, prethodno citirano, stavak 48.). Stoga, ako se pravno sredstvo za ubrzanje postupka [ubrjavajuće pravno sredstvo] koristi za ubrzanje postupka koji je već trajao prekomjerno dugo, neće se smatrati djelotvornim, osim ako ga ne prati pravno sredstvo za naknadu [odštetno pravno sredstvo] (ibid., stavak 47., i *Cocchiarella*, prethodno citirano, stavci 74. – 76.). Konkretnije, u predmetu *Cocchiarella* (prethodno citirano, stavak 76.) Sud je utvrdio kako slijedi:

„76. Također je jasno da kod država u kojima povrede prava na suđenje u razumnom roku već postoje, pravno sredstvo kreirano samo s ciljem da ubrza postupak – premda poželjno za budućnost – ne mora biti prikladno za rješavanje situacije u kojoj je postupak već nedvojbeno trajao prekomjerno dugo.”

73. U predmetu *Novak* Sud je iznio sljedeća opažanja o pravnim sredstvima za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku (i njihovoj djelotvornosti) koja su uvedena Zakonom o sudovima iz 2013. te posebno o „pravnom sredstvu koje služi samo za ubrzanje postupka” kao primarnom pravnom sredstvu predviđenu tim Zakonom (vidi *Novak*, prethodno citirano, stavci 49. – 53.):

„49. Zakon o sudovima iz 2013. propisuje kao primarno pravno sredstvo ono koje služi samo za ubrzanje postupka, dok je kombinirano, odštetno-ubrjavajuće pravno sredstvo, identično onome koje je bilo predviđeno ranijim pravnim propisom ... dostupno samo u ograničenim slučajevima kao dopunsko pravno sredstvo (vidi prethodni odlomak 23.).

50. Konkretno, temeljem Zakona o sudovima iz 2013. stranka sudskog postupka koji je u tijeku i koja smatra da taj postupak neopravdano dugo traje, ima pravo podnijeti pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka, i to „zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku” i zatražiti od predsjednika istoga suda pred kojim se postupak vodi da ga ubrza određivanjem roka od najviše šest mjeseci unutar kojeg sudac koji postupuje u predmetu mora donijeti odluku (vidi članak 63., članak 65. stavak 1. i 2. i članak 66. Zakona o sudovima iz 2013. ...).

51. Dopunsko, kombinirano odštetno-ubrjavajuće pravno sredstvo, i to „zahtjev za isplatu primjerene naknade”, dostupno je samo u onim slučajevima kada sudac koji postupuje u predmetu nije postupio u roku za donošenje odluke koji mu je odredio predsjednik suda kada je usvojio pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka (vidi članak 68. stavak 1. Zakona o sudovima iz 2013. ...). Prema mišljenju Suda, ova ograničena dostupnost dopunskog pravnog sredstva razlikuje pravna sredstva koja su dostupna temeljem Zakona o sudovima iz 2013. od sličnih (kombinacija) pravnih sredstava koja postoje u Sloveniji i Crnoj Gori, za koja je Sud utvrdio da su djelotvorna (vidi predmete *Grzinčič protiv Slovenije*, br. 26867/02, odlomak 82., ECHR 2007-V (izvadci) i *Vukelić protiv Crne Gore*, br. 58258/09, 4. lipnja 2013.). Posebice, parnične stranke u sudskom postupku svake od navedenih država mogu, za razliku od Hrvatske, koristiti odštetnopravno sredstvo pod uvjetom da su prethodno iskoristile (uspješno ili bezuspješno) pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka.

52. Vraćajući se na pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka („zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku”), Sud primjećuje da tekst mjerodavnih odredbi Zakona o sudovima iz 2013. sugerira kako to pravno sredstvo može koristiti stranka u sudskom postupku koja smatra da nadležni sud nije odlučio u razumnom roku o njezinom pravu ili obvezi, ili o sumnji ili optužbi za kažnjivo djelo i da će predsjednik suda usvojiti takav zahtjev ako smatra da je osnovan (vidi članak 63. i članak 66. stavak 1. Zakona o sudovima iz 2013. ...). Budući da iz toga proizlazi da predsjednik suda može utvrditi takav zahtjev osnovanim samo ako se slaže sa strankom koja podnosi zahtjev da sud nije donio odluku u razumnom roku, čini se da se pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka, a o kojem je riječ, može usvojiti samo ako je duljina trajanja postupka već bila prekomjerna. U skladu s time, čini se da kad bi stranka u sudskom postupku upotrijebila to pravno sredstvo radi sprječavanja predstojeće povrede prava na suđenje u razumnom roku, takav bi zahtjev bio odbijen kao neosnovan. Iz toga slijedi da ovo pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka samo može spriječiti daljnje povrede prava na suđenje u razumnom roku u postupku u kojem je do takve povrede već došlo.

53. Ova značajka znatno razlikuje ovo pravno sredstvo od sličnih pravnih sredstava koja služe samo za ubrzanje trajanja upravnih postupaka, poput žalbe i tužbe/zahtjeva zbog šutnje administracije, koja je Sud priznao kao djelotvorna (vidi predmete *Pallanich protiv Austrije*, br. 30160/96, 30. siječnja 2001., *Basic protiv Austrije*, br. 29800/96, ECHR 2001-I i *Rauš i Rauš-Radovanović protiv Hrvatske* (odl.), br. 43603/05, 2. listopada 2008.). Ta se pravna sredstva mogu podnijeti šezdeset dana (u Hrvatskoj) ili šest mjeseci (u Austriji) od pokretanja takvog postupka. Njima se, prema tome, nedvojbeno može spriječiti povreda prava na suđenje u razumnom roku prije nego što do te povrede dođe.“

74. Sud ne vidi razlog da odstupa od tih zaključaka u ovom predmetu s obzirom na to da Vlada nije iznijela nijednu činjenicu ni tvrdnju koja bi ga mogla uvjeriti da donese drukčiji zaključak. Posebno ističe zaključak o tome da dotično „pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka” može samo spriječiti daljnje povrede prava na suđenje u razumnom roku (ibid.,

stavak 52.). U tim okolnostima i uzimajući u obzir mjerodavna načela utvrđena u njegovoj sudskoj praksi (vidi prethodni stavak 72.), Sud smatra da se „pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka” iz Zakona o sudovima iz 2013. ne može smatrati djelotvornim.

75. Međutim, Sud ponavlja svoj zaključak iz predmeta *Novak* o tome da sekundarno pravno sredstvo dostupno na temelju Zakona o sudovima iz 2013., tj. dopunsko („kombinirano odštetno-ubrjavajuće”) pravno sredstvo (vidi članke 68. i 69. Zakona o sudovima iz 2013., citirano u prethodnom stavku 30., i prethodni stavak 41.), ima iste značajke kao i prijašnje pravno sredstvo za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku iz Zakona o sudovima iz 2005. (vidi prethodne stavke 34. i 41.), čiju je djelotvornost Sud već priznao (vidi *Novak*, prethodno citirano, stavak 56.).

76. Unatoč tome, dopunsko pravno sredstvo iz Zakona o sudovima iz 2013. dostupno je samo u ograničenim okolnostima, točnije u situacijama kada sudac koji postupuje u predmetu nije postupio u roku za donošenje odluke koji mu je odredio predsjednik suda kada je usvojio zahtjev za „pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka” (vidi članak 68. stavak 1. Zakona o sudovima, citirano u prethodnom stavku 30., i prethodni stavak 41.). Dopunsko pravno sredstvo ostaje nedostupno u situacijama kada je „pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka” odbijeno te u situacijama kada je „pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka” usvojeno, a sudac koji postupuje u predmetu postupio je u roku koji mu je odredio predsjednik suda.

77. Stoga se s obzirom na mjerodavne odredbe Zakona o sudovima iz 2013. otvara pitanje moraju li podnositelji zahtjeva, kako bi ispunili obvezu iscrpljivanja iz članka 35. stavka 1. Konvencije, iskoristiti „pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka” ako bi se time u određenim okolnostima otvorila mogućnost za iskorištavanje dopunskog pravnog sredstva, koje je djelotvorno.

78. S time u vezi Sud ponavlja da je prema Zakonu o sudovima iz 2013. sekundarno, dopunsko, pravno sredstvo – koje je samo po sebi djelotvorno – dostupno samo u situacijama kada sudac koji postupuje u predmetu nije postupio u roku koji mu je za rješavanje predmeta odredio predsjednik suda kada je usvojio zahtjev za „pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka” (vidi prethodne stavke 41. i 76.). Sud smatra da to znači da je dostupnost dopunskog pravnog sredstva ograničena u toj mjeri da podnositelje zahtjeva oslobađa od iskorištavanja primarnog pravnog sredstva, tj. pravnog sredstva koje služi samo za ubrzanje postupka.

79. Drugačije stajalište značilo bi da su podnositelji zahtjeva prisiljeni iskoristiti „pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka” – koje nije djelotvorno kada se primjenjuje samo – i nadati se da će ono biti usvojeno, no ne i izvršeno, jer im tek tada postaje dostupno sekundarno, dopunsko, pravno sredstvo koje je samo po sebi djelotvorno. Prisiljavanje podnositelja zahtjeva na takav postupak bilo bi u suprotnosti s načelom da

se pravilo o iscrpljivanju mora primjenjivati uz određeni stupanj fleksibilnosti i bez pretjeranog formalizma jer se primjenjuje u kontekstu sustava za zaštitu ljudskih prava (vidi, među mnogim drugim izvorima prava, *D.H. i drugi protiv Češke Republike* [VV], br. 57325/00, stavak 116, ECHR 2007-IV).

80. Sud stoga smatra da je razumljivo da podnositeljica zahtjeva u ovom predmetu nije iskoristila „pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka” iz Zakona o sudovima iz 2013. jer bi time nadišla dužnosti podnositelja zahtjeva koje proizlaze iz članka 35. stavka 1. Konvencije.

81. Naposljetku, Sud utvrđuje da je važno naglasiti da, u slučajevima kada ipak iskoriste „pravno sredstvo koje služi samo za ubrzanje postupka” – koje, kao što je prethodno navedeno (vidi stavak 78.), nisu obvezni iskoristiti – i u slučajevima kada im u prethodno opisanim ograničenim okolnostima (vidi stavke 35. i 76.) nakon toga postane dostupno dopunsko pravno sredstvo (vidi *Novak*, prethodno citirano, stavci 55., 57. i 61.), podnositelji zahtjeva moraju iskoristiti to dopunsko pravno sredstvo kako bi iscrpili domaća pravna sredstva. Te posebne okolnosti, koje postoje u predmetu *Novak* (ibid.), nisu ostvarene u ovom predmetu.

(ii) *U pogledu ustavne tužbe*

82. Vlada je tvrdila da podnositeljica zahtjeva nije (pravilno) iscrpila domaća pravna sredstva jer u svojoj ustavnoj tužbi (vidi prethodne stavke 43. i 52.) nije navela da je prethodno iskoristila pravno sredstvo dostupno na temelju Zakona o sudovima iz 2005. (vidi prethodne stavke 21. – 23. i 34. – 38.). S time u vezi Sud primjećuje da je u rješenju od 23. prosinca 2014., kojim je ustavna tužba podnositeljice zahtjeva proglašena nedopuštenom, Ustavni sud (vidi prethodne stavke 25. – 27.) prvi put utvrdio pravilo da, prije nego što na temelju članka 63. Zakona o Ustavnom sudu podnesu ustavnu tužbu zbog nerazumne duljine postupka, podnositelji ustavnih tužbi prvo moraju iskoristiti ostala pravna sredstva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku. Ta ostala pravna sredstva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku mogu biti pravna sredstva dostupna na temelju Zakona o sudovima iz 2013. (vidi prethodne stavke 39. – 41.) ili pravno sredstvo dostupno na temelju Zakona o sudovima iz 2005. (vidi prethodne stavke 34. – 38.). Stoga se čini da se ustavnu tužbu podnositeljice zahtjeva ne bi proglasilo nedopuštenom da je ona Ustavni sud obavijestila da je prethodno iskoristila pravno sredstvo dostupno na temelju Zakona o sudovima iz 2005. (vidi prethodne stavke 21. – 23.).

83. Međutim, Sud smatra da je dovoljno napomenuti da je predmet podnositeljice zahtjeva bio prvi predmet u kojem je Ustavni sud utvrdio prethodno navedenu obvezu iscrpljivanja pravnih sredstava. Stoga ona nije mogla znati da će za dopuštenost njezine ustavne tužbe biti važna informacija da je iskoristila pravno sredstvo dostupno na temelju Zakona o

sudovima iz 2005. (vidi prethodne stavke 21. – 23. i 34. – 38.) i da je stoga trebala navesti tu informaciju.

84. Istina je, kao što je Vlada istaknula (vidi prethodni stavak 54.), da je podnositeljica zahtjeva trebala navesti tu informaciju iz drugih razloga. Međutim, iako je njezin propust vrijedan žaljenja, Sud smatra da on ne utječe na činjenicu je li ispunila svoju obvezu iz članka 35. stavka 1. Konvencije.

(iii) Zaključak o iscrpljivanju domaćih pravnih sredstava

85. Iz prethodno navedenog (vidi prethodne stavke 72. – 84.) slijedi da se Vladine prigovore o neiscrpjivanju domaćih pravnih sredstava mora odbiti.

(c) Zaključak o dopuštenosti

86. Sud nadalje primjećuje da ovaj prigovor nije ni očigledno neosnovan ni nedopušten po bilo kojoj drugoj osnovi navedenoj u članku 35. Konvencije. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

1. Tvrđnje stranaka

87. Podnositeljica zahtjeva tvrdila je da je postupak u njezinu predmetu trajao više od devet godina, što je bilo nerazumno dugo. Odgode u njezinu predmetu nisu bile posljedica složenosti predmeta, nego neučinkovitog vođenja postupka. Kao primjer je istaknula činjenicu da je Općinski sud morao dva puta ispravljati i dopunjavati svoju presudu (vidi prethodne stavke 17. i 19.). To je uzrokovalo znatne odgode jer su stranke iskoristile svoje pravo na žalbu protiv svake odluke o ispravku ili dopuni presude pa se spis predmeta upućivao s Općinskog suda na Županijski sud i obrnuto (vidi prethodne stavke 17. – 19.). Nadalje, Županijskom sudu trebalo je dva mjeseca da joj dostavi svoju presudu (vidi prethodni stavak 20.).

88. Vlada je tvrdila da duljina postupka nije bila nerazumna s obzirom na složenost postupka. Objasnila je da su u postupak bile uključene tri stranke (podnositeljica zahtjeva kao tužitelj i dva tuženika) i umješac te da je trebalo provesti dva vještačenja, to jest jedno koje je proveo prometno-tehnički vještak i jedno koje je proveo tim triju medicinskih vještaka (vidi prethodne stavke 5. i 11. – 12.). Nakon što su provedena sva vještačenja, sud i stranke trebali su ispitati vještake na ročištu (vidi prethodne stavke 11. – 12.). Nadalje, u predmetu je trebalo saslušati nekoliko svjedoka i odgode u postupku prvenstveno su bile posljedica njihovih propusta da pristupe na ročišta zbog čega im je Općinski sud izrekao novčanu kaznu i uz pomoć policije osigurao njihovo prisustvovanje (vidi prethodne stavke 8. – 10.).

2. Ocjena Suda

89. Sud ponavlja da se razumnost duljine postupka mora ocijeniti u svjetlu okolnosti predmeta i imajući na umu sljedeće kriterije: složenost predmeta, ponašanje podnositelja zahtjeva i nadležnih vlasti, kao i važnost onoga što se za podnositelja zahtjeva dovodi u pitanje u sporu (vidi, među mnogim drugim izvorima prava, *Frydlender protiv Francuske* [VV], br. 30979/96, stavak 43., ECHR 2000-VII). U vezi s posljednje navedenom točkom Sud ponavlja da se posebna revnost traži u predmetima koji se odnose na određivanje naknade za žrtve prometnih nesreća (vidi, na primjer, *Silva Pontes protiv Portugala*, 23. ožujka 1994., stavak 39., Serija A br. 286-A, 6. listopada 2005.; *Poje protiv Hrvatske*, br. 29159/03, stavak 26., 9. ožujka 2006.; i *Mészáros protiv Mađarske*, br. 21317/05, stavak 15., 21. listopada 2008.).

90. Nakon ispitivanja svih materijala koji su mu podneseni, Sud smatra da Vlada nije iznijela nijednu činjenicu ni tvrdnju koja bi mogla opravdati duljinu sudskog postupka u ovom predmetu jer se odgode u relevantnom razdoblju (vidi prethodni stavak 71.) prvenstveno mogu pripisati tijelima vlasti. Konkretno, Sud primjećuje da:

– iako je istina da je ročište zakazano za 12. rujna 2013. godine odgođeno jer vještaci nisu mogli pristupiti na njega, Općinskom sudu trebalo je više od pet mjeseci da zakaže sljedeće ročište (vidi prethodni stavak 13.);

– propust Općinskog suda da riješi dio tužbenog zahtjeva podnositeljice zahtjeva i druge pogreške u njegovoj presudi koju je trebalo ispravljati dva puta uzrokovali su odgodu u rješavanju žalbe podnositeljice zahtjeva od dvije godine i više od četiri mjeseca (vidi prethodne stavke 15. – 19.).

91. Imajući u vidu svoju sudsku praksu o toj stvari, prethodno navedena razmatranja dostatna su da bi Sud zaključio da je u ovom predmetu duljina postupaka bila nerazumna te da nije ispunila zahtjev „razumnog roka”.

Stoga je došlo do povrede članka 6. stavka 1.

II. NAVODNA POVREDA ČLANKA 13. KONVENCIJE

92. Podnositeljica zahtjeva zatim je prigovorila da u Hrvatskoj ne postoji djelotvorno pravno sredstvo za prigovor o nerazumnoj duljini postupka. Pozvala se na članak 13. Konvencije, koji glasi kako slijedi:

„Svatko čija su prava i slobode koje su priznate u ovoj Konvenciji povrijeđene ima pravo na djelotvorna pravna sredstva pred domaćim državnim tijelom, čak i u slučaju kada su povredu počinile osobe koje su djelovale u službenom svojstvu.”

A. Dopuštenost

93. Sud primjećuje da je prigovor povezan s prigovorom prethodno ispitanim na temelju članka 6. stavka 1. i stoga se isto tako mora proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

94. Vlada i podnositeljica zahtjeva pozvali su se na iznesene tvrdnje koje su sažete u prethodnim stavcima 43. – 54. i 56. – 67.

95. Sud prvo ponavlja da je člankom 13. zajamčeno djelotvorno pravno sredstvo pred domaćim državnim tijelom u slučaju navodne povrede zahtjeva iz članka 6. stavka 1. da se u predmetu postupi u razumnom roku (vidi *Kudla*, prethodno citirano, stavak 156.). Zatim upućuje na prethodno navedene zaključke donesene na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije zbog kojih je odbio Vladin prigovor o nedopuštenosti zbog neiscrpljivanja domaćih pravnih sredstava (vidi prethodne stavke 72. – 85.) te koji se u istoj mjeri odnose i na osnovanost tog prigovora.

96. Sud stoga smatra da je u ovom predmetu došlo i do povrede članka 13. Konvencije.

III. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

97. Člankom 41. Konvencije propisano je:

„Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci.”

A. Naknada štete

98. Podnositeljica zahtjeva potražuje iznos od 15.000 eura (EUR) na ime naknade nematerijalne štete.

99. Vlada je osporavala to potraživanje jer ga je smatrala prekomjernim.

100. Sud smatra da je podnositeljica zahtjeva zasigurno pretrpjela nematerijalnu štetu. Odlučujući na pravičnoj osnovi, dosuđuje joj po toj osnovi 1.250,00 eura (EUR).

B. Troškovi i izdaci

101. Podnositeljica zahtjeva također je potraživala 4.840,00 eura (EUR) na ime naknade troškova i izdataka nastalih pred Ustavnim sudom te onih nastalih pred ovim Sudom.

102. Vlada je osporavala to potraživanje jer ga je smatrala prekomjernim, nepotkrijepljenim i nepodržanim ikakvim dokumentima.

103. Prema praksi Suda, podnositelj zahtjeva ima pravo na naknadu troškova i izdataka samo u mjeri u kojoj je dokazano da su oni stvarno nastali i bili potrebni te da je iznos novca razuman. Sud u ovom predmetu, uzevši u obzir dokumente koje posjeduje i prethodno navedene kriterije, smatra razumnim dosuditi iznos od 2.500,00 eura (EUR) koji pokriva troškove po svim osnovama.

C. Zatezna kamata

104. Sud smatra primjerenim da se stopa zatezne kamate temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna poena.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *Utvrđuje* da je zahtjev dopušten;
2. *Presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije;
3. *Presuđuje* da je došlo do povrede članka 13. Konvencije;
4. *Presuđuje*
  - (a) da tužena država treba isplatiti podnositeljici zahtjeva, u roku od tri mjeseca od datuma kada presuda postane konačna u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije, sljedeće iznose koje je potrebno preračunati u hrvatske kune po tečajnoj stopi važećoj na dan namirenja:
    - (i) 1.250,00 EUR (tisuću dvjesto pedeset eura) na ime naknade nematerijalne štete, uvećano za sve poreze koji bi se mogli zaračunati;
    - (ii) 2.500,00 EUR (dvije tisuće petsto eura) na ime naknade troškova i izdataka, uvećano za sve poreze koji bi se mogli zaračunati podnositeljici zahtjeva;
  - (b) da se od proteka prethodno navedena tri mjeseca do namirenja plaća obična kamata koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna poena;
5. *Odbija* preostali dio zahtjeva podnositeljice zahtjeva za pravednom naknadom.

PRESUDA MIRJANA MARIĆ protiv HRVATSKE

Abel Campos
Tajnik

Krzysztof Wojtyczek
Predsjednik

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

European Translation Agency
ALKEMIST STUDIO d.o.o.
Miramarska 24/6, 10 000 Zagreb
OIB: 72466496524